

Diyanet-SenTV
GYS

TECVÎD KONU ANLATIMI

Tasarım ve Sunum:
Hüseyin Kazan

Diyanet-SenTV

Örneklerle Tecvîd Bilgisi

00

20 Adım

05

Sâkin Mîm'in
ve Nûn'un Hükümleri

06

Sâkin Mîm'in Hükümleri

11

Lâm-ı Ta'rîf

12

Sekte

17

İbtidâ

18

Vasıl

01

Tecvîd

04

Tenvîn
ve Sâkin Nûn'un Hükümleri

07

Kalkale

10

İdğâm

13

Hê-i Sekt

16

Vakıf İşaretleri

19

Özel Kelimeler ve İşaretler

02

Harfler

03

Med

08

Zamîr

09

Lafzatullâh

14

Vakıf

15

Vakıf Çeşitleri

20

Okuma Biçimleri

01. TECVÎD

- **Tarifi:** Bir şeyi güzel yapmak, süslemektir.
- **Konusu:** Kur'an harflerinin mahreç ve sıfatlarıdır.
- **Gayesi:** Kur'an'ı hatasız olarak okunmasını sağlamaktır.
- **Değeri:** Kur'an'ı usulüne uygun olarak doğru okumayı öğreten bir ilimdir.
- **Lüzûmu:** Tecvîd bilmeden, Kur'an'ın doğru okunması mümkün değildir.
 - Kur'an tecvîd üzere nâzil olup okunması zamanımıza kadar gelmiştir.
 - "Kur'an'ı tertîl ile (*tecvîd*) oku!"¹, "Onu tertîl (*tecvîd*) üzere üzere okuduk!"² ayetleri.
 - Hz. Muhammed, tane tane, dura dura okurdu.³ Bismillâh'ı, Rahmân'ı, Rahîm'i uzatırdı.⁴
 - İbn Mes'ûd, Kur'an'ı tecvîd ile okuyun, güzel sesle süsleyin.⁵
- **Hükmü:** Farzdır.⁶
- **Tarihçesi:** Hz. Muhammed tecvidle okumuş, ilk defa Hz. Ali kullanmıştır.⁷
- **İlk Tecvîd Kitabı:** Mûsa b. Ubeydullah el-Hâkânî (325/937)'ye ait, el-Kasîdetü'r-Râiyye

¹ Müzzemmil, 73/4

² Furkân, 25/32

³ Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'ân, 23

⁴ Buhârî, Fedâilü'l-Kur'ân, 29

⁵ İbnü'l-Cezerî, en-Neşr, I, 210

⁶ İbnü'l-Cezerî, Mukaddime, s. 151-152, Mağnisî, Terceme-i Cezerî, s.44, Ma'raşî, Beyânu Cühdî'l-Mukil, s. 119-110. Zemahşerî, el-Keşşâf, IV, 175. Râzî, Tefsîr, XXX, 173.

⁷ Mehmet Ali Sarı, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve kuralları, s. 35

02. HARFLER

- **Tarifi:** Bir mahrece dayanarak çıkan sesdir.
- **Kısımları:**

➤ **Aslî Harfler:** (29 harf)

ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن و ه ل ا ي

➤ **Fer'î Harfler:** (Yazı ile şekli gösterilmez, isimleri ve sesleri vardır.)

1. **Hemze-i Müsehhele:** Kolaylaştırılarak okunan hemze

a. Hemze ile elif arasında okunan

ءَ اَعْجَمِي

E e' cemiyyün

b. Hemze ile ye arasında okunan

اِنَّكُمْ

Eyinneküm

c. Hemze ile vav arasında okunan

اَوْنَبِيْكُمْ

Evünebbiüküm

Elif-i Mümâle: Üstünü esreye, *elifi ye'ye (îmâle ile)* okumaktır. Ra ر harfinin üstün harekesi esre'ye meylettirilir.

مَجْرِيهَا

Mecrî hê

2. **Nûn-u Muhfât:** Gizlenen nûn demektir. (*îhfâ-i Lisânî*)

اِنْ كُنْتُمْ

i*...kü*...tüm

➤ Mahreç, harflerin çıkış yerleridir. Muhakkak mahreçler, tüm harflerdir. Mukadder mahreçler, takdirîdir; *elif, vav, ye*

Mahreç Bölgeleri:

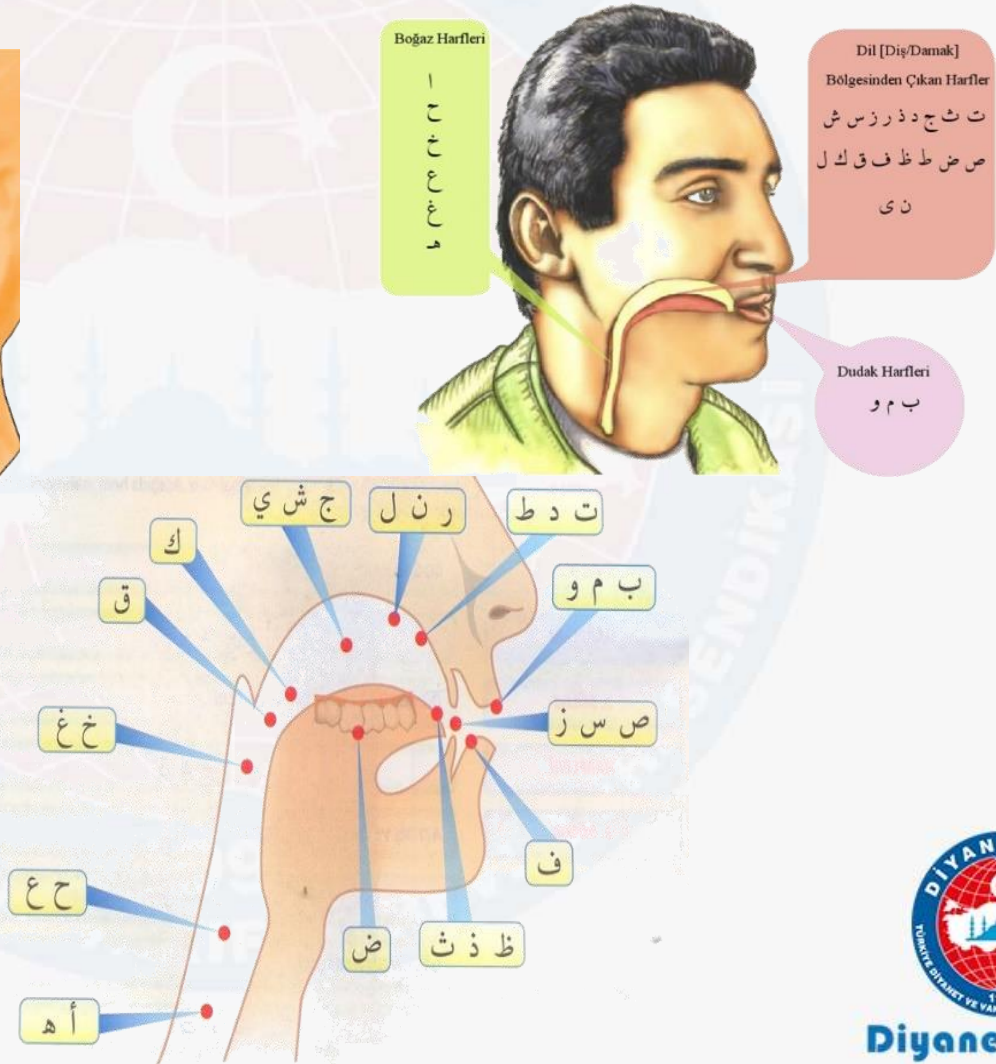
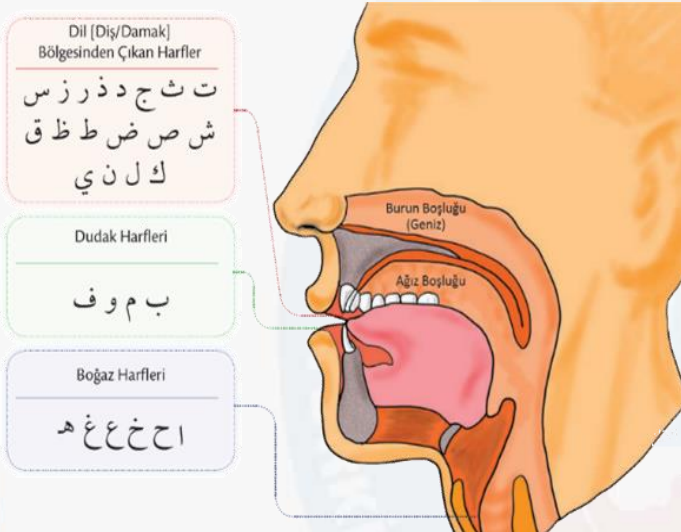
➤ **Cevf:** (*Elif, vav, ye*) harfleri

✓ **Boğaz:** Aksa'l-Halk, boğazsonu (*elif, he*); Vesatu'l-Halk, boğazortası, (*ayn, ha*), Edne'l-Halk: Boğazbaşı, (*ğayn, hı*) harfleri

➤ **Dil (Diş/Damak):** *Te, Peltek Se, Cîm, Dêl, Peltek Ze, Ra, Ze, Sîn, Şîn, Sâd, Dâd, Tı, Peltek Zı, Fe, Kâf, Kef, Lem, Nûn, Ye*

➤ **Dudak Bölgesi:** *Vêv, Be, Mîm*

➤ **Hayşûm:** Geniz kavuğu (*ihfâ-Ğunne çıkar*)

• **Sıfatları** (Özellikleri) Mahreçten çıkışında harfin kazandığı özellikler.

➤ **Cehr:** Okurken *nefesin hapsoldüğü* harflerdir.

(أ ب ج د ذ ر ز ض ط ظ ع غ ق ل م ن و ي) (الجهر)

➤ **Hems:** Okurken *nefesin aktığı* harflerdir.

(ف ح ثه شخص سكت) (الهمس)

➤ **Şiddet:** Okurken *nefesin akmadığı* harflerdir.

(اجد قط بكت) (الشدة)

➤ **Rihvet:** Okurken *sesin aktığı* harflerdir.

(ث ح خ ذ ز س ش ص ض ظ غ ف ه) (الرحوه)

➤ **Beyniyye:** Okurken *sesin akma ile akmama arasındaki* harflerdir.

(ل ن عُ مَر) التوسط \ البينية

➤ **İsti'lâ:** Okurken *dilin üst damağa yükseldiği* harflerdir.

(خ ص ض ر غ ط ر ق ظ) (خص ضغط قظ) (الاستعلاء)

➤ **İstifâl:** Okurken *dilin üst damağa yükselmediği* harflerdir.

(ا ب ت ث ج ح ذ ر ز س ش ع ف ك ل م ن و ه ي) (الاستفال)

➤ **İtbâk:** Okurken *dilin üst damağa yapıştığı, dil kökünün üst damağa kalktığı* harflerdir.

(ص ض ر ط ظ) (الاطباق)

➤ **İnfitâh:** Okurken *dilin damaktan ayrıldığı* harflerdir.

(ا ب ت ث ج ح خ ذ ر ز س ش ع غ ف ق ك ل م ن و ه ي) (الانفتاح)

➤ **Safir:** *Islık sesi gibi bir sesle okunan* harflerdir.

(ص س ز) (الصفير)

➤ **Ğunne:** Genizden (*burundan*) gelen sestir.

(م ن) (الغنة)

➤ **Tekrîr:** *Dil ucunun titredığı ve sürçtüğü* harftir.

(ر) (التكرير)

➤ **Tefeşşi:** Sesin *ağızda yayıldığı* harftir.

(ش) (التفضي)

➤ **İstîlâle:** Sesin *mahreçte uzadığı* harftir.

(ض) (الاستطاله)

➤ **İzlâk:** Okurken *dilin veya dudakların ucuna yaslanmasıdır.*

(ف ر م ن له ب) (الاذلاق)

03. MED (Uzatma Harfleri ve Sebebi)

➤ Sebeb-i Med, **elif**, **ye**, ve **vêv'**in med harfi olmalarına sebep olan demektir. Sebebi- med, hemze (**harekesi olan elif**) ve sükûn (**harekesi olmayan harf**) dur. Cezim, harfin harekesizlik halidir; sukûn-u lâzım, durulduğunda ve geçildiğinde var olan sukûndur. Sukûn-u Ârız ise durulduğunda okunan, geçildiğinde okunmayan sükûndur.

الْكَزْ

Sukûn-u lâzım

رَبِّ الْعَالَمِينَ

Sukûn-u Ârız

• Tabîi (Tabii Uzatma)

➤ Med harfinden sonra med sebebi (**hemze veya sükûn**) gelmezse **medd-i tabîi** olur, **1 elif** uzatılır.

أوتينا

û_tî_nê_

• Muttasil (Bitişik Uzatma)

➤ Med harfinden sonra **hemze** gelir ve **hemze ile med harfi aynı** kelimedede bulunursa **medd-i muttasıl** olur. **4 elif** uzatılır.

سوء

Sûûûû_e

جِيءَ

Cîîî_e

طَائِرُكُمْ

Tââââ_iruküm

• Munfasıl (Ayrık Uzatma)

➤ Med harfinden sonra **hemze** gelir ve **med harfi ile hemze farklı** kelimedede bulunursa **medd-i munfasıl** olur. **4 elif** uzatılır.

إِسْمُهُ أَحْمَدُ

İsmühûûûû_ehmedü

وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ

Tûbûûûû_ilellâhi

يَا بَنِي آدَمَ

Yâbenîîîî_êdeme

وَمَا أُنزِلَ

Vemêêêê_ü'nzile

• **Lâzım** (Gerekli Uzatma)

➤ Med harfinden sonra **cezimli veya şeddeli** bir harf gelirse **medd-i lâzım** olur. **4 elif** miktarı uzatılır.

1. **Medd-i Lâzım Kelime-i Müsakkale**: Aynı kelimedede med harfinden sonra med sebebi, lâzımî sükûnun **şeddeli** gelmesidir.

وَلَا الضَّالِّينَ

Veledââââ_lli_n

2. **Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffefe**: Aynı kelimedede med harfinden sonra med sebebi, lâzımî sükûnun **cezimli** gelmesidir.

آلْعِنَ

Êêêê'î êne

3. **Medd-i Lâzım Harfi Müsakkale**: Med harfinden sonra med sebebi, lâzımî sükûn **ayrı** bir harfte **şeddeli** gelmesidir.

الْم (أَلِفٌ لَّامِيمٌ)

Elif Lêêêemm mîîîim

4. **Medd-i Lâzım Harfi Muhaffefe**: Med harfinden sonra med sebebi, lâzımî sükûn **başka** bir harfte **cezimli** gelmesidir.

قَ (قَافٌ)

Kââââf

• **Ârız** (Sonradan Olma Uzatma)

➤ Med harfinden sonra ârızî (geçici) sükûn gelirse **medd-i ârız** olur.

مِنَ النَّارِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Rabbi'l-âlemîîn

TÛL: 4 elif uzatılır.

TÛL: 4 elif uzatılır.

Min'nnââââr

Rabbi'l-âlemîîn

TEVASSUT: 2-3 elif uzatılır.

TEVASSUT: 2-3 elif uzatılır.

Min'nnââr

Rabbi'l-âlemîîn

KASR: 1 elif uzatılır.

KASR: 1 elif uzatılır.

Min'nnâr

وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

REVM: Vakıf hâlinde hareke sesle belli edilir.

Min'nnâr

Ve iyyâke nesteîîn

TÛL: 4 elif uzatılır.

Ve iyyâke nesteîîn

TEVASSUT: 2-3 elif uzatılır.

Ve iyyâke nesteîîn

KASR: 1 elif uzatılır.

Ve iyyâke nesteîîn

TÛL ile İŞMÂM: 4 elif uzatılır, harekeye sessizce dudaklarla işaret edilir.

Ve iyyâke nesteîîn

TEVASSUT ile İŞMÂM: 2-3 elif uzatılır, harekeye sessizce dudaklarla işaret edilir.

Ve iyyâke nesteîîn

KASR ile İŞMÂM: 1 elif uzatılır, harekeye sessizce dudaklarla işaret edilir.

İŞMÂM

Ve iyyâke nesteîîn

REVM: Vakıf hâlinde hareke sesle belli edilir.

Diyanet-SenTV

- **Lîn** (Sâkin Harf Uzatması)
- Lîn harfinin bulunduğu kelime üzerinde vakıf yapıldığında (durulduğunda) lîn harfinden hemen sonra sükûn olduysa medd-i lîn meydana gelir ve lîn harfi uzatılarak okunur. Uzatma harekede değil, lîn harfinin mahrecinde yapılır.

	عَلَيْكَ	مِنْ خَوْفٍ	
Aleyyyyk	TÛL: 4 elif uzatılır.	TÛL: 4 elif uzatılır.	Min Havvvvf
Aleyyk	TEVASSUT: 2-3 elif uzatılır.	TEVASSUT: 2-3 elif uzatılır.	Min Havvf
Aleyk	KASR: 1 elif uzatılır.	KASR: 1 elif uzatılır.	Min Havf
	نَوْمٌ		REVM: Vakıf hâlinde hareke sesle belli edilir.

İŞMÂM

Nevvvvm	TÛL: 4 elif uzatılır.
Nevvm	TEVASSUT: 2-3 elif uzatılır.
Nevm	KASR: 1 elif uzatılır.
Nevvvvm	TÛL ile İŞMÂM: 4 elif uzatılır, harekeye sessizce dudaklarla işaret edilir.
Nevvm	TEVASSUT ile İŞMÂM: 2-3 elif uzatılır, harekeye sessizce dudaklarla işaret edilir.
Nevm	KASR ile İŞMÂM: 1 elif uzatılır, harekeye sessizce dudaklarla işaret edilir.
Nevm	REVM: Vakıf hâlinde hareke sesle belli edilir.

04. TENVÎN ve SÂKİN NÛN'UN HÜKÜMLERİ

- **ihfâ** (Nûn'u Genizde Gizleme): Tenvîn / sâkin nûn'dan sonra, **15 harften** biri gelirse, **1,5 elif miktarı** tutmak **vaciptir**.

ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك
إِنْ كُنْتُمْ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ
In*kü*tüm Fethu*karîb

- **izhâr** (Açık Okuma): Tenvîn veya sâkin nûn'dan sonra **6 harften** biri gelirse nûn sesi açık bir şekilde okunmasıdır.

وَالمُحْرُ
Venhar
ا ح خ ع غ هـ

- **idğam-ı Mea'l Ğunne** (Genizde Katmalı Okuma)

نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ مَنْ يَعْمَلُ
Nesrumminellâhi Meyye'mel
Tenvîn veya sâkin nûn'dan sonra **ي م ن و** harflerinden birinin gelmesidir.

- **idğam-ı Bilâ Ğunne** (Ğunnesiz, Şeddeli Okuma)

مِنْ رَبِّكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا
Mir- rabbiküm Mûsaddika'l-limâ
Tenvîn veya sâkin nûn'dan sonra **ر-ل** harflerinden birinin gelmez.
Ra harfinin harekesi üstün veya ötre ise kalın okunur.

- **iklâb** (Nûn'u Be'ye Katma): Tenvîn veya sâkin nûn'dan sonra **ب** geldiğinde, **ن** harfi **م** harfine çevrilmesidir.

مِنْ بَيْنِهِمْ بِصِيرٌ بِالْعِبَادِ
Mimm beynihim Besîrumm bi'l-ibâdi

05. SÂKİN MÎM'İN ve SÂKİN NÛN'UN HÜKÜMLERİ

- **İdğâm-ı Misleyn Mea'l Ğunne:** Mîm م ve nûn ن harfleri ile yapılan idğâmdır.

إِنَّ - فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ - وَمَنْ نَعَمَزُهُ - وَمِمَّا

Ve mimmâ Vemennüammirhü Fî kulûbihimmeradun İinne

- **İdğâm-ı Misleyn Bilâ Ğunne:** Mîm م ve nûn ن dışında kalan *diğer harflerin birbirine* idğâm edilmesidir.

بَلْ لَجُّوا - قَدْ دَخَلُوا

Kaddehalû Belleccû

- **Dudak İhfâsı (İhfâ-i Şefevî)** Sâkin mîm'den م sonra harekeli be ب harfinin gelmesidir.

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ

Termîhimmbihicâratin

- **Dudak İzhârı (İzhâr-ı Şefevî):** Sâkin mîm'den sonra mîm ve be harflerinin dışındaki diğer harflerden biri gelmesidir.

لَكُمْ دِينُكُمْ

Leküm dînüküm

06. RÂ'NIN HÜKÜMLERİ

• Kalın Okuma

➤ Râ, *üstün veya ötre ise,*

يَمُرُّ الْمَ تَر

Elem tera Yemurru

➤ Râ, sâkin ve kendinden önceki harf *üstün veya ötre ise,*

فَانْضَرْنَا وَأَنْحَزْ

Venhar Fe*surnâ

➤ Hem râ hem de râ'dan önceki harf sâkinse daha önceki harfin harekesi *üstün veya ötre ise,*

وَالْعَضْرُ شُكُورُ

Şekûr Ve'l-Asr

➤ Râ, sâkin; kendinden önceki harf esreliyse ve râ'dan sonra *isti'lâ (kalın) harflerden gelirse,*

فِرْقَةٍ

مِرْصَادٍ

Firktin

Mirsâd

➤ Râ, sâkin; kendinden önce de ârizî (sonradan oluşan) *esreli vasıl hemzesi gelirse...*

لِمَنْ ارْتَضَى

Limenirtedâ

• İnce Okuma

➤ Râ, *esre ise,*

رِحْلَةَ رِجَالٍ

Ricâlün Rihlete

➤ Râ sâkin, kendinden önceki harf *esre ise,*

فَذَكِّرْ

Fezekkir

➤ Hem râ hem de râ'dan önceki harf sâkin, *daha önceki harf esre ise,*

حَجْرٌ خَبِيرٌ

Hicr

Habîr

➤ Râ sâkin, kendinden önce *lîn harfi ي* olursa,

خَيْرٌ

Hayyr

• Hem Kalın, Hem de İnce Okuma

➤ *İsti'lâ* harfi *esre ise,*

كُلُّ فِرْقٍ

Küllü firkin

➤ Râ sâkin, kendinden önce sâkin *ط* veya sâkin *ض* bulunursa bundan önce de *esreliyse,*

عَيْنَ الْقِطْرِ مِنْ مِصْرٍ

Min Mısr

Aynelkıtr

➤ Râ'da *durulduğunda,*

إِذَا يَسِرْ

İzâyesr

أَنْ أَسِرْ

Enesr

فَاسِرْ

Feesr

07. KALKALE

- Kalkale harflerinden biri kelime *ortasında* veya *sonunda cezimli* geldiğinde ya da bu harflerde *vakfedildiğinde* (*durulduğunda*) harflerin *vurgulu tonla* okunmasıdır. *Kalkale sesi*; bir önceki *harekeye* uygun çıkarılır, hareke *verilmez*.

يَدْخُلُونَ

Yedhulûne

(قُطْبُ جَدٍ) ق , ط , ب , ج , د

Diyanet-SenTV

08. ZAMİR

- Zamirden **ه** önceki harf *harekeli* olduğunda, uzatılır.

بَيْنَهُ - قَلْبُهُ - مِثْلَهُ - بِهِ

Bihî Mislihî Kalbühû Beynehû

- Zamirden **ه** önceki harf *cezimli veya harekesiz* olduğunda, uzatılmaz.

قَتَلُوهُ - عَلَّمَنَاهُ - عَلَيْهِ - مِنْهُ

Minhü Aleyhi Allemnâhü Katelühü

- Zamirden **ه** önceki harf *harekeli* olduğu hâlde *geçiş* yapılarak sonraki bir kelimeye *bağlanırsa*, uzatılmaz.

لَهُ اتَّقِ اللَّهَ - عَلَّمَهُ اللَّهُ - أَنَّهُ الْحَقُّ - لَهُ الْمُلْكُ

Lehulmülkü Ennehulhaku Allemehullâhü Lehüttekıllâhe

- Zümer, 7. ayetteki *zamir* uzatılmaz, *zayıf sesle* ve *hızlıca* okunur; buna *ihtilas* denir.

وَيَتَّقِهِ Nûr, 52 Zümer, 97 يَرْضَاهُ لَكُمْ

Veyettakhi

Yerdahu leküm

- Bazı kelimelerdeki **ه** 'ler *zamir değildir*, kelimenin *aslındandır*, uzatılmaz.

لَمْ يَنْتَه - لَمْ تَنْتَه - مَا نَفَقَهُ - فَوَاكِهُ

Fevâkihü Mâ nefkahü Lem tentehi Lem yentehi

09. LAFZATULLÂH

➤ Lâm'den önceki harfin harekesi *üstün* veya *ötreyse* **ل** *kalın* okunur.

هُوَ اللهُ — نَصْرُ اللهُ

Nesrullâhi **Hüvellâhi**

➤ Lâm'dan önceki harfin harekesi *esre* ise lâm **ل** harfi *ince* okunur.

بِسْمِ اللهُ — اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ

Elhamdü lillêhi **Bismillêhi**

10. İDĞÂM

• İdğâm-ı Misleyn

➤ İdğâm-ı Misleyn Mea'l-Ğunne: Mîm م ve nûn ن harfleri ile yapılan idğâmdır. *1,5 elif miktarı* tutularak ğunneli okunur. *Şeddeli nûn ve şeddeli mîm* harfleri de bu gruba girer.

إِنَّ- فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ - وَمَنْ نُعَمِّرْهُ - وَمِمَّا

Ve mimmâ Ve mennuammirhü ...bihimme... inne

➤ İdğâm-ı Misleyn Bilâ Ğunne: Mîm م ve nûn ن dışında kalan *diğer harflerin birbirine idğâm edilmesiyle* yapılır. Ğunne yapılmaz ve harfler tutulmaz.

بَلْ لَجُّوا - قَدْ دَخَلُوا

Kaddehalû Belleccû

• İdğâm-ı Mütecâniseyn:

✓ Mahreçleri **bir**, sıfatları **farklı** harflerin; birincisi **sâkin**, ikincisi **harekeli** gelmesiyle **1. harf 2. harfe** katılır.

ث ذ ظ

يَلْهَثُ ذَلِكْ

Yelhezzêlike

ت د ط

إِذْ هَمَّتْ طَائِفَتَانِ

İz hemmettâifetêni

م ب

يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا

Yâ büneyyerkemmeanâ

• İdğâm-ı Mütekâribeyn:

✓ Mahreçleri ve sıfatları **birbirine yakın** harflerin **birbirine katılarak** okunmasıdır.

ق ك

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ

Elem nahlükküm

ل ر

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ

Berrafeahullâhü

11. LÂM-I TA'RÎF (Elif-Lâm Takısı)

- **İdgâm-ı Şemsiyye** (Okunmayan Elif-Lâm)

✓ İsimlerin başına belirlilik takısı gelir. Lâm-ı tariftten sonra şemsi harflerden biri gelirse, **lâm; sonraki harfe katılarak şeddeli** okunur.

الشَّمْسُ

Eşşemsü

ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن

- **İzhâr-ı Kameriyye** (Okunan Elif-Lâm)

✓ Lâm-ı tariftten sonra kameri harflerden biri gelirse, lâm; kendinden sonraki **harfe katılır** ve **açık** şekilde okunur.

القَمَرُ

Elkameru

ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك م و ه ي

Diyanet-SenTV

12. SEKTE

- *Nefes almadan sesi bir müddet kesip okumaya devam etmektir.*

➤ Yâsîn suresi, 52. ayette:

مِنْ مَّرْقَدِنَا هَذَا

Mimmerkadinâ // hêzê

➤ Mutaffifîn suresi, 14. ayette:

كَلَّا بَلْ رَانَ

Kellâ bel // râne

➤ Kiyâme suresi, 27. ayette:

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ

Ve kîlemen // râkîn

➤ Kehf suresi, 1 ve 2. ayetleri arasında:

عِوَجًا ۝ قَيِّمًا

Ivecê // kayyimen

13. HÂ-İ SEKT

- Kur'an'da bazı *kelimelerin sonlarında* yer alan harf veya *harekelerin korunması* ya da *okuyuşta belirtilmesi* için "Ha-i sekte" **هـ** ile okunur. 7 kelimedede, 9 yerde **hâ-i sekteli** okuyuş vardır.

لَمْ يَتَسَنَّهْ اِقْتَدِهْ كِتَابِيَهْ حِسَابِيَهْ مَالِيَهْ سُلْطَانِيَهْ مَاهِيَهْ
Lem yetesenneh İgtedih Kitêbiyeh Hisêbiyeh Mêliyeh Sultâniyeh Mêhiyeh

14. VAKF

- Vakıf, Kur'an okurken okumaya tekrar başlamak niyetiyle bir kelime üzerinde "*sesin ve nefesin kesilmesi*"ne denir.
- Sonunda tek hareke bulunan kelimelerde *sükûn* üzerine durulur.

وَالْعَصْرِ وَالْعَصْرِ
عَالَمِينَ عَالَمِينَ
El-Âlemîn El-Âlemîne Ve'l-Asr Ve'l-Asri

- İki ötre ve iki esreli kelimelerde *sükûn* üzerine durulur.

أَحَدٌ أَحَدٌ
مَسَدٌ مَسَدٍ
Mesed Mesedin Ehad Ehadün

- İki üstünlü kelimelerde, *harekeden biri atılarak* med harfi olan elif (ا) üstün harekeyle ve uzatılarak durulur.

أَبَدًا أَبَدًا
مَاءٌ مَاءٌ
Mêê Mêên Ebedê Ebeden

- Sonunda yuvarlak te (ة) bulunan kelimelerde, *yuvarlak te sükûnlu he (ة)* harfine çevrilerek durulur.

جَنَّةً جَنَّةً
مُطَهَّرَةً مُطَهَّرَةً
Mutahherah Mutahheraten Cenneh Cenneten

- Sonunda med harfi olan kelimelerde değişiklik olmaz; med harfi üzerinde uzatılarak durulur.

فَتَكُونًا فَتَكُونًا
أَمَّنَّا أَمَّنَّا
Haleknê Êmennê Fetekûnê

- Sonu şeddeli olan kelimelerde *sükûn* üzere durulur. Fakat şeddeyi belirtmek için harf sükûnlu olarak *biraz tutulur*.

مُسْتَمِرٌّ مُسْتَمِرٌّ
مُسْتَقَرٌّ مُسْتَقَرٌّ
وَتَّبِ وَتَّبِ
الدَّوَابِّ الدَّوَابِّ
Eddevvêb Eddevvêbi Ve teb Ve tebbe Müstegar Müstegarrun Müstemir Müstemirrun

- Öncesinde kendi cinsinden bir hareke bulunan harekeli "Vav" (و) ve "Ya" (ي) harfleri ile sona eren kelimelerde durulduğunda *medd-i tabîi* yapılıır.

هُوَ هُوَ
هِيَ هِيَ
Hî Hiye Hû Hüve

15. VAKF ÇEŞİTLERİ

1. Vakf-ı Tâî: Sözüñ her bakımđan tamamlandığı yerde yapılan vakftır.

وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (Bakara, 2/5) “ve kurtuluşa erenler de yalnızca onlardır.”

2. Vakf-ı kâfi: Sözüñ anlam ilgisinin devam ettiği yerde yapılan vakftır.

وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ (Bakara, 2/3) “...kendilerine verdiklerimizden hayra harcarlar;

3. Vakf-ı Hasen: Söz tamam, öncesindeki söz ile ilgisi bulunan yerde yapılan vakftır.

الْحَمْدُ لِلَّهِ (Fâtiha, 1/2) “Hamd, Allah’a mahsustur.”

4. Vakf-ı Kabîh: Sözüñ tamamlanmadığı yerde yapılan vakftır.

لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنتُمْ سُكَارَى (Nisâ, 4/43) “sarhoşken” ifadesini okumadan “namaza yaklaşmayın”

kısmını okuyup durulması bu türden bir vakftır.

16. VAKF İŞARETLERİ

• **Vakf** (*Secâvend İşaretleri*)

- ج **Câiz:** Durmak da geçmek de caizdir, ancak durmak daha uygun.
- ط **Mutlak:** Durmak için şartlar uygun.
- ز **Mücevvez:** Durmaya izin var ama geçmek daha uygun.
- ص **Murahhas:** Nefes yetmediğinde durulabilir, geçmek daha uygun.
- لا **Lâ:** Durmak uygun değil.
- م **Lâzım:** Mutlaka durulması lazım.
- ع **Ayn:** Ayet sonudur, bir konu bitti ve yeni bir konu başladı.
- صلي **Sıli:** Durulabilir veya geçilebilir, geçmek daha uygun.
- ك **Kef:** Kendinden önceki durma işaretiyle aynı hükümde
- ثث **Muâneka:** Birbirine yakın yerlerde iki ayrı yere konulan 3'er noktadır. Bu işaretlerin bulunduğu yerlerden yalnızca birinde durulur.

17. İBTİDÂ

• **İbtidâ** (Okuma Başlangıçları, Geriden Başlamalar)

- ✓ İbtidâ, Kur'an okumaya ilk başlamaya, durulduktan sonra da okumaya devam etmeye denir.
- ✓ İbtida yapılacak yerde hareke ve anlamın uygun olmasına dikkat edilir.
- ✓ Vakıf işareti olmayan yerlerde durulduğunda okumaya devam etmek için geriden başlamak gerekir.
- ✓ Geriden başlarken de anlam ve söz bütünlüğü bozulmamalıdır.
- ✓ Ayet anlamı **fi**'den geri alındığında bozulur.

فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ

﴿٤﴾ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ﴿٥﴾ الَّذِينَ هُمْ عَن صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ

﴿4﴾ Vay haline o namaz kılanların ki, ﴿5﴾ Onlar namazlarının özünden uzaktırlar.
(Mâûn, 4-5) 4. ayet tek başına okunmaz.

18. VASL

• **Vasıl** (Okumada Geçişleri)

- ✓ Vasıl; Kur'an okurken bir kelimeyi kendisinden sonra gelen kelimeye, sesi ve nefesi kesmeden birleştirmeye denir.
- ✓ Ayet sonlarında durmaksızın yeni ayete geçmeye de vasıl denilir.

وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ

...nellezîne...

Diyanet-SenTV

19. ÖZEL KELİMELELER ve İŞARETLER

• Kasr ve Med İşareti

- Kur'an'da bazı kelimelerin altında "med" **مد**, "kasr" **قصر** yazılıdır.
- Med işaretinin bulunduğu harf, **1 elif miktarı** uzatılır.
- Kasr işaretinin bulunduğu harf ise **uzatılmaz**.

(وَلَا يُوَدُّهُ - يُرَاؤُنَ) (أُولَئِكَ - أَنَا)

ene **ülêike** **yürâüne** **velâ yeûdühû**

• Besmele Okunmayan Sure

(Tevbe suresi)

بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾

Sebebi: Sûrenin başında besmele yer almamaktadır. Bunun sebebiyle ilgili, Enfâl sûresinin devamı olup ikisinin tek sûre sayıldığı, sûrede daha çok savaştan bahsedildiği, bismelenin ise rahmet ve şefkat özelliği taşıdığı için muhteva ile uyummadığı yönünde bazı açıklamalar yapılmıştır.

• Elif, Lâm, Mîm'den Vasılla Okunması

أَلِفٍ لَّامٍ مِّمٍّ ﴿١﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴿٢﴾ mîm_ellâhü

• Yâ-Sîn ve Nûn'un Vasılla Okunması

يَسِّ ﴿١﴾ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾ نَّ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾
yâ - sîn_ve'l-Kur'êni'l-Hakîm nûn_ve'l-Kalemi vemâ yesturûn.

• Vakf ve Vasıl Hâllerinde Okunuşlar

لِكِنَّا هُوَ اللَّهُ

(Kehf, 37)

lâkinne hüvellâhü

الظُّنُونَا ﴿١٧﴾ هُنَالِكَ

Ahzâb, 10

ezzunûne hünêlike

الرَّسُولَا ﴿٦٦﴾ وَقَالُوا

Ahzâb, 66

errasûle ve kâlû

السَّبِيلَا ﴿٦٧﴾ رَبَّنَا

Ahzâb, 67

essebîle rabbenâ

سَلَسِلَا وَأَغْلَالَا

İnsân, 4

selâsile ve eglâlen

قَوَارِيرَا ﴿١٥﴾ قَوَارِيرَا

İnsân, 15

kavêrîra kavêrîra

• Vasıl Hâlinde Okuyuş

فَمَا أَتِنِي اللَّهُ

Neml, 36

Femê êteyⁿⁱellâhü

• Sâd'ın Sin, Sâd'ın Sâd Olarak Okunduğu Yerler

وَيَبْصُطُ

ve yeb^{sü}tu

Bakara, 245

بَصِطَةٌ

bestaten

A'râf, 69

هُمُ الْمُصَيِّرُونَ

Hümü'l-müsaytırûn

Tûr, 37

بِمُصَيِّرٍ

bimüsaytırin

Ğâşiye, 22

• İzhâr-ı Kelime-i Vâhide (Katmadan Açık Okuma)

➤ Kelimelerinde idğâm yapılmaz. İzhâr yapılarak okunur, "*tek kelime üzerinde yapılan izhar*" adını alır.

دُنْيَا

dünyâ

قِنْوَانٌ

kinvânün

صِنْوَانٌ

sinvânün

بُنْيَانٌ

bünyânün

• Ötreli Zamir Vasılları

وَمَا أُنْسَانِيَهُ

ve mâ e* sênîyehü

Kehf, 63

عَلَيْهِ اللَّهُ

aleyhü_llâhe

Fetih, 10

• Dâd Harfinin Üstün ve Ötreli Okunması

بَعْدِ ضَعْفٍ

ba'di du'fin

Rûm, 54

• İmâle

مَجْرِيهَا

mecrîhê

Hûd, 41

• İşmâm

لَا تَأْمَنَّا
اشمأر

lâ te'menünê (kelimenin aslı)

lâ te'me_nnê

Yûsuf, 11

• Teshîl

الذَّكْرَيْنِ

êêêêzkerayni

Enam, 143, 144

الَّذِينَ

êêêêl_êne

Yunus, 51, 91

اللَّهُ خَيْرٌ

êêêêl_||âhü hayrun

Neml, 59

a. Hemze ile elif arasında okunan

ءَأَعْجَبِي

E e' cemiyyün

b. Hemze ile ye arasında okunan

أَنْتُمْ

Eyinneküm

c. Hemze ile vav arasında okunan

أَوْنَبِيكُمْ

Evünebbiüküm

• Bi'se lismü'l... Okunuşu

بِسْمِ الْإِسْمِ

Bi'se lismü

Hucürât, 11

• Geçiş Nûn'u ve Geçiş Kâf'ı

- Kur'an'ın okurken sonu tenvin ile biten ve ardından da elif ile başlayan iki kelime arasında altta küçük bir ن (nun) harfi görürüz. Bu, tenvinle biten ve vasıl hemzesi başlayan kelimelerin arasındaki geçişi kolaylaştırmak içindir.

عَادُ الْمُرْسَلِينَ

âde_ni'l_mürselîne

Şuarâ, 123

بِغُلَامِ اسْمِهِ

bi_gulêmi_ni_smühû

Meryem, 7

لَهُوَ انْفَضُّوا

lehven*nfeddû

Cuma, 11

سَوَاءَ الْعَاكِفُ

sevê_i_nilâkifü

Hac, 25

لَمَزَةٍ ﴿١﴾ الَّذِي

Lümezeti_nillezî

Hümeze, 1, 2

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ ﴿٢﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ

ehadü_ni_llêhi

İhlas, 1, 2

ق
مِنْهُ اسْمُهُ

minhü_ismühû

Âl-i İmrân, 45

ق
رِزْقَهَا اللَّهُ

rizkahê_ellâhü

Ankebut, 60

20. OKUMA BIÇİMLERİ

• **Okuma Biçimleri** (Ağır, Orta, Hızlı, Bozuk Okuma)

- ❖ a) **Tahkik:** التَّحْقِيقُ Her bir harfin hakkını vererek okumaktır. Medleri gereğince uzatmak, harekeleri birbirinden ayırmak, şeddeleri tam yapmaktır. Yani, ifrada (aşırılığa) kaçmadan okumaktır.
- ❖ b) **Tedvir:** التَّدْوِيرُ Tahkik ile hadr arasında bir okuyuştur.
- ❖ c) **Hadr:** الْحَدْرُ Tecvid kaidelerine uyarak en hızlı okuyuştur.
- ❖ d) **Hezreme:** الهزreme (Tahlit/Bozmak karıştırmak): Hadr dan daha hızlı okumaktır. Bu okuyuş caiz değildir.

• **Lahn** (Hatalı Okuma)

➤ Kur'an okurken tecvid kurallarına uymama gibi nedenlerle ortaya çıkan hatalı okuma şekilleridir.

1- Lahn-ı Celî: Ağır ve açık hatadır.

a- Harflerin mahreçlerini veya sıfatlarını bozmak.

- ❖ ط harfini, د veya ت okumak,
- ❖ خ harfini ح veya ه okumak gibi.
- ❖ خَلَقَ «Yarattı» yerine حَلَقَ «Traş etti» okumak.

b- Harekelerde hata:

- ❖ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ de te'yi ötre veya esre okumak gibi.

c- Harf ekleme veya eksiltme:

- ❖ لَمْ يَلِدْ ayetini لَمْ يَلِيدْ diye okumak.

d- Medd-i tabiyi terk etmek:

- ❖ قَالَ yi قَلْ okumak gibi.

e- Harekeyi sükûna veya sükûnu harekeye çevirmek:

- ❖ الْحَمْدُ ayetini اَلْحَمْدُ şeklinde okumak gibi.

2- Lahn-ı Hafî: Küçük ve gizli hatalardır. İhfâ'yı, idğâm'ı, iklâb'ı, terkîk ve tefhîm'i yerine getirmemek gibi

- **Temsili** (Anlamalı Okuma)

- Kur'an okunurken okunan yerin anlamına göre **sesin manaya göre vurgulanması, yükseltilmesi veya alçaltılmasıdır.**
- Kur'an okunurken **hak ve hakikati açıklayan, Hakk'ın ve haklının sözlerinin yer aldığı, Rabb'imizin emirlerinden bahseden, müjde, mükâfat ve rahmet** ayetlerinin geçtiği yerlerdeki bazı kelime, cümle ve ayetleri okurken sesin yükseltilmesine "**raf-u savt**" (sesin yükseltilmesi) denir. Aynı şekilde **dua ve istiğfarların bulunduğu bölümler ile bâtıla ait sözlerin** geçtiği bazı kelime, cümle ve ayetleri okurken sesin alçaltılmasına da "**hafd-u savt**" (sesin alçaltılması) denir.

TECVÎD SORU ÇÖZÜMÜ

Diyanet-SenTV

جَانَّ أَلَّنَّ

Yukarıdaki iki örnekte sıralı olarak hangi tecvid kuralı doğru olarak verilmiştir?

- A) Medd-i Lâzım Kelime-i Musakkale - Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffife
- B) Medd-i Lâzım Harf-i Musakkale - Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffife
- ✓ C) Medd-i Lâzım Kelime-i Musakkale - Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffife
- D) Medd-i Lâzım Harf-i Musakkale - Medd-i Harf Kelime-i Muhaffife
- E) Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffife - Medd-i Lâzım Kelime-i Musakkale

Med harfinden sonra vakıf ve vasıl hallerinde değişmeyen sükûn (sükûn-ı lâzım) bulunuyorsa buna “lâzım med” (medd-i lâzım) denir. (الحاقّة - تأمروني - ق - ن).

Medd-i Lâzım 4 kısma ayrılır. Bu tasnif, lâzım meddin kelimedede veya harfte bulunması ve ayrıca kelimenin veya harfin şeddeli (idğamlı) olup olmamasına göre yapılmıştır. Buna göre Medd-i Lâzım'ın kısımları şöyledir; Medd-i Lâzım Kelime-i Müsakkale, Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffefe, Medd-i Lâzım Harf-i Müsakkale, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffefe.

Müsakkal kelime; dile ağır gelen, şeddeli yani idğamlı kelime demektir. Harf-i Medden sonra sebab-i med olan sükûn-i lâzım şeddeli (yani idğamlı) ise buna Medd-i Lâzım Kelime-i Müsakkal denir.

وَصَافَاتٍ , الْحَاقَّةُ , تَأْمُرُونِي , وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ , وَلَا الضَّالِّينَ

Muhaffef kelime; dile hafif gelen, cezmlı kelime demektir. Harf-i medden sonra sebab-i med olan sükûn-i lâzım cezm ise yani idğam durumunda değilse (şeddeli değilse), medd-i lâzım kelime-i muhaffef olur. Bu çeşit medd-i lâzıma aynı sûrede iki ayrı ayette geçen **آلآن** kelimesi örnektir. Bu kelimedeki baştaki hemzeyi çeken mukadder bir elif vardır. Bu eliften sonra lâm harfinde cezm bulunduğu ve ikisi de bir kelimedeki mevcut olduğu için medd-i lâzım kelime-i muhaffef olur. Bu kelime medsiz bir şekilde teshil ile de okunabilir.

Müsakkal harf; idğamlı, yani şeddeli olduğu için dile ağır gelen harf demektir. Harf-i medden sonra sebeb-i med olan sükûn-i lâzım şedde ise medd-i lâzım harf-i müsakkal olur. Medd-i lâzımın bu çeşidi Kur'ân'daki bazı sûrelerin başında buluna hurûf-i mukatta'a denilen harflerde mevcuttur. الم = أَلْفٌ لَامِيْمٌ , طسم = طَائِسِيْمٌ

Muhaffef harf; cezmlî olduğu için dile kolay gelen, okuması kolay olan harf demektir. Harf-i medden sonra sebeb-i med olan lazîmî sükûn cezm ise buna, medd-i lâzîm harf-i muhaffef (muhaffef harfte medd-i lâzîm) denir. Medd-i lâzîm'in u çeşidi de hurûf-i mukatta'a denilen harflerde mevcuttur.

الم = الف لَامٌ مِيمٌ , حم = حَامِيمٌ , الر

Cevap: C

Diyanet-SenTV

Tecvid ve kırâat âlimlerimiz ihfâ'yı, aynı kelime veya ayrı kelime olmasıyla göre ikiye ayırmışlardır. İhfâ-i Ehass; ihfâ harfleri tenvinden sonra gelir veya sâkin nûn kelime sonunda yer alır ve ihfâ harfleri ikinci bir kelimenin başında bulunursa bu tür ihfâyâ "İhfâ-i Ehass" denir. İhfâ-i Eam; İhfâ harfleri, sâkin nûndan sonra aynı kelime de gelirse buna da "İhfâ-i Eam" denir. Böyle yerlerdeki ihfâ hem vakf (durma) hem de vasl (geçme) hâlinde belli olan bir ihfâdır.

- I. لِيُنذِرَ
- II. أَنْزَلَ
- III. مِنْ دُونِهِ
- IV. يَنْشُرْ لَكُمْ
- V. مِنْ تَحْتِهِمْ

Buna göre yukarıdaki örneklerden hangisi ihfâ-i ehass'tır?

- A) III-V
B) Yalnızca I
C) IV -I
D) I-II
E) II-IV

Tecvid ve kırâat âlimlerimiz ihfâ'yı, aynı kelimedede veya ayrı kelimedede olmasına göre ikiye ayırmışlardır. İhfâ-i Ehass; ihfâ harfleri tenvînden sonra gelir veya sâkin nûn kelime sonunda yer alır ve ihfâ harfleri ikinci bir kelimenin başında bulunursa bu tür ihfâyâ“İhfâ-i Ehass” denir. İhfâ-i Eam; İhfâ harfleri, sâkin nûndan sonra aynı kelimedede gelirse buna da “İhfâ-i Eam” denir.

Cevap: A

Bakara suresinin 245. ayetindeki **وَتَبْصُط** kelimesi ile A'raf suresinin 69. ayetinde yer alan **بَصْطَة** kelimesindeki “Sâd” harfleri nasıl okunur?

- A) Sad, şeddeli olarak okunur.
- B) Sad, esreyle okunur.
- C) Sad, Tı harfiyle idgam edilir.
- D) Sad olarak okunur.
- E) Sin olarak okunur.

Bakara suresinin 245. ayetindeki **وَيَبْصُطُ** kelimesi ile
A'raf suresinin 69. ayetinde yer alan **بَصْطَةً** kelimesinin-
deki “Sâd” harfleri sin harfiyle okunur?

Cevap: E

Diyanet-SenTV

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ

Yukarıdaki örneklerde sâkin mîm, harekeli mim ile birlikte okunduğunda hangi tecvid olur?

- A) İdğâm-ı Şemsiyye
- B) İdğâm-ı Mütecâniseyn
- ✓ C) İdğâm-ı Misleyn Maa'l-Ğunne
- D) İdğâm-ı Misleyn Bilâ-Ğunne
- E) İdğâm-ı Mütekâribeyn

İdğâm-ı Misleyn Mealğunne (Ğunneli İdğâm-ı Misleyn): Mim ve nun harfleriyle yapılan idğamdır. Sakin bir mimden sonra harekeli bir mim veya sakin bir nun'dan sonra harekeli bir nun gelince bunlar kendi aralarında idğam edilirler. 1.5 elif miktarı tutulur.

İdğâm-ı Misleyn Bilâğunne: Mahrec ve sıfatları birbirinin aynı olan iki harfin ğunnesiz bir şekilde birbirlerine idğâm edilmeleri demektir. Bunun ğunnesiz olmasının sebebi sâkin nûn ve sâkin mîm harfleri dışındaki harflerde ğunne sıfatının olmamasıdır. Özel bir tutma zamanı yoktur.

İdgâm-ı Mütecâniseyn: Mahreçleri bir, sıfatları farklı olan ve birincisi sâkin ikincisi harekeli iki harf arasındaki İdgâma, İdgâm-ı mütecâniseyn denir. Âsım kıraatinin Hafs rivayetinde idgâm-ı mütecâniseyn harfleri sekiz tane olup üç grupta toplanmıştır :

- A) Tâ (ط) Dâl (د) ve Tâ (ت) Grubu: Bu ve benzer örneklerde ilgili harf grubu arasında İdgâm vâciptir. Kur'ân-ı Kerîm'de sâkin dâl (د) harfiyle harekeli tâ (ط)'nın veya sâkin tâ (ط) ile harekeli dâl (د) harfinin yan yana geldiğinin örneği yoktur.
- B) Sâ (ث) Zâl (ذ) ve Zâ (ظ) Grubu: Zâl (ذ) ile zâ (ظ) arasında İdgâm vâcip, sâ (ث) ile (ذ) arasında câizdir. Bizim kıraatimizde İdgâm uygulaması ağırlıklıdır. Kur'ân-ı Kerîm'de sâkin zâl (ذ) harfinin harekeli sâ (ث) ile yan yana geldiğinin örneği yoktur.
- C) Bâ' (ب) ve Mîm (م) Grubu: Kur'ân-ı Kerîm'de sâkin olan 'bâ' (ب) harfiyle harekeli mîm' (م)'in yan yana geldiği tek örnek âyettir.

Cevap: C

Diyanet-SenTV

قُلْ رَبِّ - اَلَمْ نَخْلُقْكُمْ

Lam ile ra harfi arasında; kaf ile kef harfi arasında
hangi tecvid buluşması gerçekteşir?

- A) İdgâm-ı Mütেকâribeyn
- B) İdgâm-ı Misleyn Maa'l-Ğunne
- C) İdgâm-ı Misleyn Bilâ-Ğunne
- D) İdgâm-ı Şemsiyye
- E) İdgâm-ı Müttecâniseyn

İdgâm-ı Mütekâribeyn: Mahreç ve/veya sıfatları birbirine yakın olup ilki sâkin ikincisi harekeli iki harf arasındaki İdgâma, İdgâm-ı mütekâribeyn denir. Âsım kıraatinin Hafs rivâyetinde bu İdgâma dahil olan harf grubu şunlardır:

A) Kâf (ق) ve Kâf (ك) Harfleri: Kıraat imamları sâkin olan 'kâf' (ق) harfinin, kendisinden sonra gelen harekeli 'kâf' (ك) harfine İdgâmında ittifak etmiştir.

Uygulamada 'kâf' (ق) harfindeki isti'lâ sıfatının belirtilerek eksik İdgâm yapılması câiz olmakla birlikte söz konusu sıfatın belirtilmeden tam İdgâm yapılması rivayet olarak daha sahihtir.

B) Lâm (ل) ve Râ' (ر) Harfleri: Sâkin 'lâm' (ل) harfinin kendisinden sonra harekeli olarak gelen 'râ' (ر)'ya İdgâmında kıraat imamları ittifak etmiştir.

Cevap: A

أَلَمْ يَأْبُئِي أَرْكَبَ مَعَنَا

Yukarıdaki sâkin be ile hareketli mim arasında hangi tecvid kuralı uygulanır?

- A) İdğâm-ı Mütেকâribeyn
- B) İdğâm-ı Misleyn Maa'l-Ğunne
- C) İdğâm-ı Misleyn Bilâ-Ğunne
- D) İdğâm-ı Şemsiyye
- E) İdğâm-ı Müttecâniseyn

İdgâm-ı Mütecâniseyn: Mahreçleri bir, sıfatları farklı olan ve birincisi sâkin ikincisi harekeli iki harf arasındaki İdgâma, İdgâm-ı mütecâniseyn denir. Âsım kıraatinin Hafs rivayetinde idgâm-ı mütecâniseyn harfleri sekiz tane olup üç grupta toplanmıştır :

- A) Tâ (ط) Dâl (د) ve Tâ (ت) Grubu: Bu ve benzer örneklerde ilgili harf grubu arasında İdgâm vâciptir. Kur'ân-ı Kerîm'de sâkin dâl (د) harfiyle harekeli tâ (ط)'nın veya sâkin tâ (ط) ile harekeli dâl (د) harfinin yan yana geldiğinin örneği yoktur.
- B) Sâ (ث) Zâl (ذ) ve Zâ (ظ) Grubu: Zâl (ذ) ile zâ (ظ) arasında İdgâm vâcip, sâ (ث) ile (ذ) arasında câizdir. Bizim kıraatimizde İdgâm uygulaması ağırlıklıdır. Kur'ân-ı Kerîm'de sâkin zâl (ذ) harfinin harekeli sâ (ث) ile yan yana geldiğinin örneği yoktur.
- C- Bâ' (ب) ve Mîm (م) Grubu: Kur'ân-ı Kerîm'de sâkin olan 'bâ' (ب) harfiyle harekeli mîm' (م)'in yan yana geldiği tek örnek âyettir.

Cevap: E

Diyanet-SenTV

لَمْ يَنْتَهُ - لَمْ تَنْتَهُ - مَا نَفَقَهُ - فَوَ اِكُهُ

Yukarıdaki örneklerde sıralı olarak “he” harfleri nasıl okunur?

- A) Uzatılır - Uzatılmaz – Uzatılır - Uzatılmaz
- B) Uzatılır - Uzatılmaz – Uzatılmaz - Uzatılmaz
- ✓ C) Uzatılmaz – Uzatılmaz – Uzatılmaz - Uzatılmaz
- D) Uzatılır - Uzatılmaz – Uzatılmaz - Uzatılır
- E) Uzatılır - Uzatılır – Uzatılmaz - Uzatılmaz

Bazı kelimelerin sonlarında bulunan ve kelimenin aslî harfi olup, zamir olmayan he'yi zamir olan he ile karıştırmamak lazımdır. Soru yönergesindeki örneklerdeki kelimelerde olduğu gibi he harfleri uzatılmaz. Hükümü: Vacibtir.

Cevap: C

Diyanet-SenTV

عَوَجًا ﴿١﴾ قِيَمًا

Kehf suresi 1. ayetinden 2. ayete vaslederek nasıl okunur?

- A) Vakıf yapılır, sonra geçilir.
- B) İhfa yaparak
- C) Sekteyle
- D) Meddi-i Ârız olur
- E) Küçük Nûn ile

“Ivecê kayyimê” şeklinde okunurken, ıvecê denildikten sonra bir müddet soluk kesilip nefes alınmadın devam edilir okumaya. Buna sekteli okuma denilir. Kur’an’da 4 yerde sekteli okunur. Kur’an okurken sekte yapılacak harf veya kelime üzerinde durulur, nefes almadan kısa bir süre beklenir, ardından okumaya devam edilir. Bekleme süresi vakıf süresinden daha azdır ve okuyuş hızına göre değişiklik göstermekle birlikte ortalama iki hareke (bir elif) miktarı kadardır. Bir yerde sekte yapılabilmesi için bazı şartlar gerekir.

1. Kehf sûresinin 1. âyetinin son kelime siyle 2. âyetinin ilk kelimesi arasında (عَوَجًا - قَيِّمًا). Burada vakfetmenin evlâ, sekte yapmanın câiz olduğu belirtilmiştir. İki âyet vasledilip okunduğunda “عَوَجًا” kelimesindeki tenvin elife çevrilir ve nefes almadan elif üzerinde kısa bir süre durularak “قَيِّمًا” kelimesine geçilir. 2. Yâsîn sûresinin 52. âyetindeki “مِنْ مَرْقَدِنَا - هَذَا” sözünde. Burada da vakfetmek evlâ, sekte yapmak câiz görülmüştür ve sekte “مَرْقَدِنَا” üzerinde icra edilir. 3. Kiyâme sûresinin 27. âyetindeki “مَنْ - وَقِيلَ مَنْ - رَاقٍ” sözünde “مَنْ” kelimesi üzerinde.

Burada "مَنْ" üzerinde vakfın cevazı söz konusu olmayıp sekte yapılması gerekir. 4. Mutaffifîn sûresinin 14. âyetinde "كَلَّا بَلْ - رَانَ" üzerinde. Burada da sektenin hükmü ve yapılışı bir öncekinde olduğu gibidir. Hafs'tan bu dört yerin sektesiz okunuşu da nakledilmiştir (İbnü'l-Cezerî, I, 426-425).

Cevap: C

Diyanet-SenTV

لَكُمْ دِينُكُمْ

Kafirûn suresinin son ayetinde altı çizili yerde hangi tecvid kuralı uygulanır?

- A) Dudak İhfası
- B) İzhar
- C) İzhar-ı Kameriye
- D) İzhar-ı Kelime-i Vahide
- Dudak İzhârı

Sâkin mîm de bâ ve “mîm”in dışındaki harfler önünde bulunduğunda izharla okunmuş ve buna “izhâr-ı şefevî” denmiştir. Gerek sâkin nûn gerekse sâkin “mîm”le ilgili izhar uygulanırken gunneleri belirtilir.

Cevap: E

Diyanet-SenTV

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَ

Bakara suresinin beşinci ayetin bir kısmın “hüden”
kelimesine kadar sıralı olarak hangi tecvid kuralları
vardır?

- A) Medd-i Muttasıl –İdgam-ı Bilâ Gunne – Dudak İzharı
- B) Medd-i muttasıl – Medd-i Tabii – İdgam-ı Bilâ Gunne –
Dudak İzharı
- C) Kasr – Medd-i muttasıl – Medd-i Tabii
- ✓ D) Medd-i muttasıl – Medd-i Tabii –Dudak İzharı
- E) Medd-i Tabii – İdgam-ı Bilâ Gunne – Dudak İzharı -
Medd-i muttasıl

Ayet başında harekeli eliften lam harfine geçerken kasr edilir, uzatılmaz. lam harfinde med edilip sonrasında hemze aynı kelime içinde geldiği için medd-i muttasıl; alâ kelimesinde lam harfini bir elif miktarı uzatan medd-i tabii vardır. Soruda hüden kelimesine kadar sorulduğu için sonrasına ilişkin bir çözüm verilmemiştir.

Cevap: C

Diyanet-SenTV

هَوَّلَاءِ

kelimesindeki medler için aşağıda verilen sıralamalardan hangisi doğrudur?

- A) Medd-i muttasıl ve medd-i munfasıl
- B) Medd-i muttasıl ve medd-i tabiî
- ✓ C) Medd-i munfasıl ve medd-i muttasıl
- D) Her ikisi de medd-i munfasıl
- E) Her ikisi de medd-i muttasıl

He harfini dört elif miktarı çekilip ardından ayrı kelimedede hemze gelmesiyle medd-i munfasıl; lam elif dört elif miktarı üzatıldıktan sonra da aynı kelimedede hemze gelmesi nedeniyle medd-i muttasıl olmuştur.

Cevap: C

Diyanet-SenTV

Zümer suresinin 7. ayetindeki altı çizili zamir uzatılmadan zayıf bir sesle ve hızlıca okunur.

يَرْضَهُ لَكُمْ

Bu okuma şekline ne denir?

- A) Revm
- B) İşmam
- C) Hafd-u Savt
- D) Ref-u Savt
- E) İhtilas

Sözlükte “çalmak, aşırmaq” anlamındaki ħals kökünden türeyen ve revm ile kısmî benzerliği bulunan ihtilâsa “harekeyi süratle telaffuz etmek” mânası verilmiş, ayrıca “harekeyi gizli ve hafif bir sesle belli etmek; harekenin çoğunu veya üçte ikisini telaffuz etmek” gibi tarifler yapılmıştır. İhtilâs uygulanma yeri ve miktarı bakımından řu noktalarda revmden ayrılır: 1. Revm kelimenin son harfinde ve vakıf halinde uygulanırken ihtilâs için son harf sınırlaması yoktur ve vasıl halinde yapılır. 2. Revm yalnız kesre ve zammede yapılırken ihtilâs üç harekede de icra edilebilir. 3. Revmde harekenin azı, ihtilâsta üçte ikisi telaffuz edilir. **يَرِضُهُ لَكُمْ** Buradaki zamir medsiz ötreli olarak okunur.

Cevap: E

Diyanet-SenTV

Kelâm, lafız ve manâ yönünden tamamlanmadan ve kendisinden sonraki lafız ile her iki cihetten şiddetli alakası bulunan yerde yapılan vakfa ne denir?

- A) Vakf-ı kâfî
- B) Vakf-ı hasen
- ✓ C) Vakf-ı kabîh
- D) Vakf-ı tâm
- E) Vakf-ı sahih

Vakfın Kısımları: Tam vakıf (vakf-ı tâm). Kendisinden sonrası ile lafız ve manâ yönünden alakası bulunmayan bir kelime üzerinde yapılan vakfa tam vakıf denir. Kâfî vakıf (vakf-ı kâfî): Kelâm, lafız ve manâ yönünden tamamlanmakla beraber yine de kendinden sonrası ile anlam bakımından bir alakası varsa bu tür yerlerde yapılan vakfa, kâfî vakıf denir. Hasen vakıf (vakf-ı hasen): Kelâm, lafız ve manâ bakımından tamamlanmakla beraber, yine de onun kendisinden öncesi veya sonrası ile lafız yönünden bir ilgisi varsa bu vakfa, vakf-ı hasen denir. Kabih vakıf (vakf-ı kabîh): Kelâm, lafız ve manâ yönünden tamamlanmadan ve kendisinden sonraki lafız ile her iki cihetten şiddetli alakası bulunan yerde yapılan vakfa, vakf-ı kabîh denir.

Cevap: C

Diyanet-SenTV

Kur'ân okurken durulması gereken yerlerden hangisine vakf-ı mücevvez denilir?

- A) Tı/ ط
- B) Cim/ ج
- C) Kif/ قف
- D) Zel/ ز
- E) Sad/ ص

Kur'ân okurken durulması gereken yerlerden Mim/ م: Bu vakıf işaretinde mutlaka durmak lazımdır. Eğer geçilirse mana bozular. Tı/ ط (vakf-ı mutlak), cim/ ج (vakf-ı câiz), kif/ قف (dur). Bu üç vakıf işaretinde durmak evlâ, geçmek ise câizdir. Geçildiği zaman geriden alınmaz. Ze/ ز (vakf-ı mücevvez), sad/ ص (vakf-ı murahas), kaf/ ق ve sılî/ صلي . Bu vakıf işaretlerinde geçmek evlâ, durmak ise câizdir. Eğer durulursa okumaya, durulan yerin öncesinden başlanmaz. Lâ/ لا. Bu, “durma” demektir. Ayn/ ع. Bir konunun veya kıssanın bitip başka bir konu ya da kıssanın başladığını gösterir.

Cevap: D

Diyanet-SenTV

Okuyuş hassasiyetinin en son imkânını kullanarak Kur'ân'ı okuma tarzı tahkik ifadesinden başka hangi adla anılır?

- A) Tedvîr
- B) Tecvid
- C) Temsilî
- D) Tertîl
- E) Hadr

Kur'ân'ın Okuyuş Şekilleri:

1. Tahkîk: Her bir harfin hakkını tam vermek, medlerini yeterince uzatmak, harekeleri birbirinden ayırmak, şeddeleri tam yapmak ve gunnelerin hakkını vermek gibi tecvîd kurallarını yerine getirmede, okuyuş hassasiyetinin en son imkânını kullanarak Kur'ân'ı okuma tarzıdır. Buna yakın bir de “tertîl” tarzı vardır ki Kur'ân'ı, acele etmeden, dura dura, anlaya anlaya okumaya denir. Bu okuyuş tarzı, tahkîkten biraz daha hızlıdır.

2. Hadr: Kur'ân'ı, tecvid kâidelerine uyarak hızlı bir şekilde okumaya denir. Bu tür okuyuşta medler asgari hadde iner.

3. Tedvîr: Tahkîk ile hadr arasında bir okuyuş tarzıdır. Bu okuyuşta orta bir yol izlenir. Tutulacak yerler normal olarak tutulur.

Cevap: D

Diyanet-SenTV

ذٰلِكَ الْكِتٰبُ لَا رَيْبَ فِيْهِ هٰدًى لِّلْمُتَّقِيْنَ

Örneğin Bakara suresinin ikinci ayetinde üstü çizili yerlerde hangi vakıf işareti vardır?

- A) Vakf-ı Murahhas
- B) Vakf-ı Câiz
- ✓ C) Vakf-ı Muânaka
- D) Vakf-ı Mutlak
- E) Vakf-ı Mücevvez

Secavend: Tilâvet sırasında mâna açısından vakfetmenin gerekli veya isabetsiz olduğu yerleri belirtmek üzere konan işaretlere verilen isimdir. Tilâvet sırasında mâna açısından vakfetmenin gerekli veya isabetsiz olduğu yerleri belirtmek üzere de لا، م، ق، ع، ط، ص، ز، ج gibi işaretler konmuş, bu işaretlere, vakıf ve ibtidâ konusuna ilişkin kaideleri vazeden Muhammed b. Tayfûr es-Secâvendî'ye nisbetle "secâvend" denmiştir. Vakf ya nefesin yetmemesi ve öksürük gibi zorunlu bir durumda ya da lafız ve mânanın tamamlandığı yerlerde yapılır. Bunlardan birincisine "el-vakfû'l-ıztırârî", ikincisine "el-vakfû'l-ihdiyârî" denilmiştir. Bu ikisi dışında öğrenciyi bilgilendirmek ve imtihan etmek için yapılan vakfa "el-vakfû'l-ihtibârî", bir kelimedede muhtelif kıraat vecihlerini cemetmek üzere yapılan vakfa da "el-vakfû'l-intizârî" adı verilmiştir. Durulması gereken vakf: "م"; geçilmesi câiz görülmekle birlikte durulması evlâ olan vakf: "ق، ف، ج، ط"; durulması câiz olmakla birlikte geçilmesi evlâ olan vakf: "ص، ز"; durulmaması, durulduğu takdirde geriden alınması gereken vakf "لا"; iki grup üç noktadan meydana gelen, "vakf-ı muânaka" (vakf-ı mürâkebe) denilen ve sadece bu gruptan birinde durulması gereken vakf: ث، ت. Ayrıca bir konunun veya kıssanın bitip yeni bir konu veya kıssanın başladığını göstermek üzere "ع" harfi kullanılmıştır.

Cevap: C

Diyanet-SenTV

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿١﴾ / اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾

Örnekte birinci ayetten ikinci ayete nasıl vasledilir?

- A) Ehadü Allâhu's-Samed
- B) Ehadün Allâhu's-Samed
- ✓ C) Ehadü nillêhu's-Samed
- D) Ehad, Allâhu's-Samed
- E) Ehadi nillêhu's-Samed

Ehadün, ehadü olup altına küçük bir nun harfi koyarak “Ehadü nillêhu’s-Samed” olarak vasledilir. Vasl: “Geçmek, ulaştırmak ve bitiştirmek” manasına olup, vakfın zıddıdır. Tecvid ilminde ise: “Sesi ve nefesi kesmeksizin bir kelimeyi kendisinden sonra gelen kelimeye bağlamak suretiyle okumaya vasl” denir. Vasl da esas olan harekedir. Vasl’ın hükümleri şunlardır: 1- Vasl yapılan iki kelimenin harflerinden her ikisi veya birisi harekeli ise, normal hareketleriyle vasledilirler. 2- Bir kelimenin diğer bir kelimeye vaslı halinde iki sakin ictima ederse: a- Birinci harf, harf-i med ise ıskat edilir. Iskat: Bir harfin yazıda mevcut olup, telaffuz ve okunuşta olmaması, düşürülmesi demektir: Fakat mütekellim zamiri olan ye, vasıl halinde meftuh okunur. Iskat edilmez. b- Eğer sakin olan birinci harf harf-i med değilse, o harf esre ile hareketlenir. Tenvinler sakin nun hükmünde oldukları için bu kaideye tabidirler. Ancak harf-i cer olan min’in nunu, vasl halinde fetha ile, cemi zamirlerinin mimleri ve makabli meftuh olan cemi vavları vasl halinde ötre ile hareketlenirler.

Cevap: C

Diyanet-SenTV

حَسَا بِيَهُ

Yukarıda altı çizili olarak verilen örnekte hangi tecvit kaidesi vardır?

- A) Medd-i Ârız B) Vakf-ı Kabih C) Vakf-ı Câiz
D) Medd-i Lîn ✓ E) Hê-i sekt

Hâ-i sekt: Kur'ân-ı Kerîm'de "لَمْ يَتَسَنَّهٗ" (el-Bakara
"اَقْتَدِهٗ" (259/2 (el-En'âm "كِتَابِيَهٗ" (90/6 (el-Hâkka
"حِسَابِيَهٗ" (25 ,19/69 (el-Hâkka "مَالِيَهٗ" (26 ,20/69 (el-
Hâkka "سُلْطَانِيَهٗ" (28/69 (el-Hâkka "مَا هِيَ" (29/69 (el-
Kâria 10/101) kelimelerinin sonlarında kendilerinden
önceki harfi veya harekeyi beyan için ziyade olarak
bulunan ve "hâ-i sekt" denilen "hâ"ların vakıf halinde
belirtilerek okunuşlarında kıraat imamları arasında ihtilâf
bulunmamakla birlikte vasıl halinde farklı okuyuşlar söz
konusudur.

Cevap: E

Diyanet-SenTV

Medd-i Ârız ve Medd-i Lîn vakıf hâlinde vecihlerle; “Tul, Tevassut, Kasr, Tûl ile işmâm, Tevassut ile işmâm, Kasr ile işmâm ve Revm.” yapılır.

- I. خَوْفٌ
- II. عَقَبِيَّهٖ
- III. عَلَيْكَ
- IV. نَسْتَعِينُ
- V. يَوْمَ الدِّينِ

Yukarıdaki seçeneklerden hangisinde revm uygulanmaz?

- A) IV B) I III D) II E) V

Revm kasr halinde ötre ve kesre ile biten medd-i lîn ve medd-i ârız ile uygulanır. Bunların dışında revm uygulaması yapılmaz. Revmin “harekeyi hafif bir sesle belli etmek; harekedeki sesi zayıflatmak” gibi tarifleri yapılmıştır. Kıraat âlimleri, revmin uygulanması sırasında harekenin üçte bir sesle belli edilmesi gerektiği kanaatindedir. Revmin iki özelliğinden biri revm uygulanan harekenin hafif bir sesle belli edilmesi, diğeri revmin kelime sonunda yapılması ve vakıf haline mahsus olmasıdır. Revm kesre ve zammede icra edilir; bölünemeyecek kadar zayıf bir hareke olan fetha üzerinde revm yapılmaz. C seçeneğinde fetha ile biten bir lîn uygulaması vardır.

CEVAP: C

Diyanet-SenTV

كَهَيْعَصَّ

Örneğinde sâd harfinden önce hangi tecvid kaidesi vardır?

- A) Medd-i Tabii B) Medd-i Lîn İhfa
D) Huruf-u İsti'lâ E) Safir sıfatı

İhfâ, tecvid ilmindeki yaygın tanımıyla sâkin nûn veya tenvini şeddeleme yapmadan, ancak gunne sesini de koruyarak izharla idgam arası bir sesle okumadır. Sad harfinden önce ihfa yapılır, onun öncesinde medd-i lîn uygulanır.

CEVAP: C

Diyanet-SenTV

يَا بُنَيَّ اذْكَبْ مَعَنَا

Yukarıda altı çizili olarak verilen örnekte hangisi tecvit kaidesi vardır?

- A) İdgâm-ı Mütেকâribeyn
- B) İdgâm-ı Misleyn Bilâ Gunne
- C) İdgâm-ı Misleyn Maa'l Gunne
- D) İzhâr-ı Şefevi
- E) İdgâm-ı Mütecâniseyn

Sakin be harfi harekeli mim ile bir araya gelmiştir ve burada idğam-ı mütecaniseyn olmuştur. İdgām-ı mütecâniseyn: Aynı mahreçten çıkan, fakat nitelikleri farklı olan iki harfin seslerinden birinin diğerine karıştırılarak telaffuz edilmesi

CEVAP: E

Diyanet-SenTV

İsti'lâ, harf seslendirilirken dilin üst damağa kalkması demektir. İsti'lâ sıfatlı harfler kalın harflerdir.

- I. (ص , ط , ظ)
- II. (ا ج د ق ط ب ك ت)
- III. (خ ص ض غ ط ق ظ)
- IV. (م ن)
- V. (ض)

Yukarıdaki seçeneklerden hangisi İsti'la harflerinin tamamıdır?

- A) IV B) I C) II D) V E) III

İsti'lâ: Arap alfabesine ait belli harflerin telaffuzunda dil gövdesinin üst damağa yükselme özelliğini belirten terimdir. Hurûf-ı müsta'liye. Yirmi dokuz harfin en kalınları olan خ، ص، ض، ط، ظ، غ، ق harfleridir. Telaffuz edilirken dilin üst damağa yükselmesi sebebiyle bu yedi harfe "hurûf-ı müsta'liye" (hurûf-ı isti'lâ) denmiştir. Kalın okunmaları sebebiyle bunlara "hurûf-ı mufahhame" de denir. Kur'ân-ı Kerîm kıraatinde bu harflerin fethalı halleri a sesiyle (elifle) med edilirse "fetha-i şedîde" ile (â sesiyle) okunur.

CEVAP: E

Diyanet-SenTV

لِمَنْ ارْتَضَى

Örneğinde ra harfinin okunuşunun özelliği ve ra'yı etkileyen neden aşağıdakilerden hangisinde tam olarak sıralı verilmiştir?

- A) İnce okunur, hemze-i katı' olduğu için
- B) İnce okunur, ra'dan önce esre olduğu için
- ✓ C) Kalın okunur, hemze-i vasıl olduğu için
- D) Kalın okunur, hemze-i katı' olduğu için
- E) İnce okunur, ra'nın sıfatı terkik olduğu için

Hemze-i Vasıl nedeniyle kalın okunur. “Râ”nın mahrecini, dil ucunun alt tarafı ile iki üst kesici dişlerin hemen üstüne rastlayan üst damak olarak belirlemiştir. “Râ”nın kendi harekesi üstün veya ötre ise, râ sâkin olup önündeki harf üstün veya ötre ise, râ ve önündeki harf sâkin iken ondan önceki üstün veya ötre ise (بِالصَّبْرِ gibi) kalın okunur. Yine râ sâkin olup önündeki harfin harekesi ârizî kesre ise (إِنْ إِرْتَبْتُمْ) gibi), sâkin “râ”nın önü kesre olmakla birlikte kendisini bir kalın harf izlerse (مِرْصَادٌ، قِرْطَاسٌ،) gibi) yine kalın okunur.

CEVAP: C

Diyanet-SenTV

عَلَيْهِمْ بِصِحَا فِي - أ نَفْسَكُم بِا تَخَا ذِكْمُ

Yukarıda sakın mim'den sonra gelen be harfiyle oluşan tecvid kuralı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdgâm-ı Mütেকâribeyn
- B) İdgâm-ı Misleyn Bilâ Gunne
- C) İdgâm-ı Misleyn Maa'l Gunne
- D) İzhâr-ı Şefevi
- E) İhfâ-ı Şefevi

Nûn ihfâ harflerinden ve mîm de bâ harfinden önce sakin olarak bulduklarında “nûn”un mahreci tamamen, “mîm”in mahreci ise kısmen terkedilerek gunne ile yetinilir. Bu durumda gunne “nûn”un sıfatını değil doğrudan kendisini teşkil eder; yani bu durumda “n” sesi sadece bir nazal inlemeden ibarettir. İhfâ harfleriyle okunduğunda (إن كنتم) gibi “nûn”a “nûn-i muhfât” (mahreci gizlenmiş nûn) veya “nûn-i hafiyye” (gizli nûn), bâ ile okunurken mahrecinden kısmen ayrılan “mîm”e (فاحكم بينهم) gibi “mîm-i muhfât”, bu uygulamaya da “ihfâ-i şefevî (dudak ihfâsı) denir . “Nûn”un gunnesi “mîm”inkinden, ayrıca sâkin harfin gunnesi harekelininkinden, ihfâda olan harfin gunnesi izhardakinden ve idgamlınıniki de ihfâlî olandan daha kuvvetlidir.

CEVAP: E

Diyanet-SenTV

TECVÎD MİNİ DENEME

Diyanet-SenTV

I. تَأْمُرُونِي

II. اِق

III. ن

IV. آلَان

V. تُكْذِبَانِ

Metnin yanında verilen med ile ilgili tecvid örnekleri hangisinde sıralı olarak doğrudur?

- A. Medd-i Lâzım Kelime-i Musakkale - Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffife - Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffife - Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffife - Medd-i Ârız Yedi Vecih Câiz
- B. Medd-i Lâzım Kelime-i Musakkale - Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffife - Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffife - Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffife - Medd-i Ârız Dört Vecih Câiz
- C. Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffife - Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffife - Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffife - Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffife - Medd-i Ârız Dört Vecih Câiz
- D. Medd-i Lâzım Kelime-i Musakkale - Medd-i Lâzım Harf-i Musakkale - Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffife - Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffife - Medd-i Ârız Dört Vecih Câiz
- E. Medd-i Lâzım Kelime-i Musakkale - Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffife - Medd-i Lâzım Harf-i Musakkale - Medd-i Lâzım Kelime-i Muhaffife - Medd-i Ârız Dört Vecih Câiz

Aşağıda numaralandırılmış örneklerde sırasıyla hangi tecvid kuralı vardır?

إِذْ ظَلَمُوا
②

قُلْ رَبِّ
①

يَلْهَثُ ذَلِكَ
④

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ
③

يَا بَنِي آدَمَ ارْكَبْ مَعَنَا
⑤

- A. İdğâm-ı Mütecâniseyn - İdğâm-ı Mütekâribeyn - İdğâm-ı Mütecâniseyn - İdğâm-ı Mütekâribeyn
- B. İdğâm-ı Mütekâribeyn - İdğâm-ı Mütekâribeyn - İdğâm-ı Mütecâniseyn - İdğâm-ı Mütecâniseyn
- C. İdğâm-ı Mütekâribeyn - İdğâm-ı Mütecâniseyn - İdğâm-ı Mütecâniseyn - İdğâm-ı Mütekâribeyn
- D. İdğâm-ı Mütekâribeyn - İdğâm-ı Mütekâribeyn - İdğâm-ı Mütecâniseyn - İdğâm-ı Mütecâniseyn
- ✓ E. İdğâm-ı Mütekâribeyn - İdğâm-ı Mütecâniseyn - İdğâm-ı Mütekâribeyn - İdğâm-ı Mütecâniseyn

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ

1

وَقَالَتْ طَائِفَةٌ

5

لَئِنْ بَسَطْتَ

2

أَثْقَلْتَ دَعْوَالَه

6

أَحْطُتْ

3

مَا عَبَدْتُمْ

7

فَرَّطْتُ

4

Yukarıdaki örneklerin hangisinde idğâm-ı mütekâribeyn vardır?

- A. Yalnızca 1
B. 2 ve 3
C. 4 ve 5
D. 6 ve 1
E. 5 ve 7

1 بالصَّبْر	10 ذِكْر
2 اِرْجَعِي	11 قَدِير
3 اِنْ اِرْتَبْتُمْ	12 مَصِير
4 مِرْصَاد	13 كُلُّ فِرْقٍ
5 قِرْطَاس	14 مِنْ مِصْر
6 فِرْقَة	15 عَيْنَ الْقِطْرِ
7 رَجَال	16 يَسْر
8 اَنْذِرِ النَّاسَ	17 يَسْرِي
9 اسْتَغْفِرْ	

Yandaki örneklerde ra'nın hükümlerinden hangileri yalnızca kalın okunur?

- A. 1, 2, 3, 4, 5, 6
B. 17, 16
C. 13, 12, 11
D. 9, 8, 7
E. 14, 15, 10

وَلَا الظَّالِمِينَ وَلَمْ يُؤَلِّدْ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ
أَنْعَمْتَ الْحَمْدُ لِلَّهِ

Yukarıda lahn-i Celî ile ilgili örnekler sıralı olarak aşağıdakilerden hangi tanım içinde verilmiştir?

- A) Harekede oluşan hata - Sükûnda oluşan hata - Harfin yapısında oluşan hata - Harekede oluşan hata - Harekede oluşan hata
- B) Sükûnda oluşan hata - Harekede oluşan hata - Harfin yapısında oluşan hata - Harekede oluşan hata - Harekede oluşan hata
- C) Harfin yapısında oluşan hata - Harekede oluşan hata - Sükûnda oluşan hata - Harekede oluşan hata - Harekede oluşan hata
- D) Harekede oluşan hata - Harekede oluşan hata - Sükûnda oluşan hata - Harfin yapısında oluşan hata - Harekede oluşan hata
- E) Harekede oluşan hata - Harekede oluşan hata - Sükûnda oluşan hata - Harekede oluşan hata - Harfin yapısında oluşan hata

Öncesinde (mâkablî) kendi cinsinden bir hareke bulunan harekeli “Vav” ve “Ya” harfleri ile sona eren kelimeler üzerinde durulduğunda medd-i tabîî yapılarak okunur. İki üstünlü kelimelerde, harekeden biri atılarak med harfi olan elif üstün harekeyle ve uzatılarak durulur.

Asım kıraatinin Hafs rivayetine göre; vakıf hâlinde hem çekerek hem de çekmeden okumanın caiz olduğu örnek hangisidir?

- A) 1
- B) 3
- C) 2
- D) 5
- E) 4

Yukarıda huruf-u mukattaa'ya ilişkin sıralı tecvid kuralları aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru tanımlanmıştır?

- A) Medd-i Tabii, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffef, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffef, Medd-i Lîn, İhfâ, Medd-i Lazım Harf-i Muhaffef, İhfâ
- ✓ B) Medd-i Tabii, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffef, Medd-i Lîn, İhfâ, Medd-i Lazım Harf-i Muhaffef, İhfâ, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffef
- C) Medd-i Tabii, Medd-i Lîn, İhfâ, Medd-i Lazım Harf-i Muhaffef, İhfâ, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffef, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffef
- D) Medd-i Lazım Harf-i Muhaffef, Medd-i Tabii, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffef, Medd-i Lîn, İhfâ, İhfâ, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffef
- E) Medd-i Tabii, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffef, Medd-i Lîn, Medd-i Lazım Harf-i Muhaffef, İhfâ, Medd-i Lâzım Harf-i Muhaffef, İhfâ

رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّم بِالْخَيْرِ

3 5 1 4 2

Yukarıdaki örnekte rakam sıralı olarak hangi tecvid kuralları verilmiştir?

- A. Ra kalın, Medd-i Tabii, Ra ince, Dudak ihfâsı, Medd-i Lîn
- B. Dudak ihfâsı, Ra kalın, Medd-i Tabii, Ra ince, Medd-i Lîn
- C. Medd-i Lîn, Ra kalın, Medd-i Tabii, Ra ince, Dudak ihfâsı
- D. Ra ince, Ra kalın, Medd-i Lîn, Medd-i Tabii, Dudak ihfâsı
- E. Ra kalın, Medd-i Tabii, Ra ince, Dudak ihfâsı, Medd-i Lîn

1. Fem-i Muhsin: Kur'an'ı doğru ve güzel okuyan mâhir (usta) okuyucu
2. Aslî med: Med (uzatma) sadece med harfleri ile meydana gelirse...
3. Fer'î med (ilave med): Med harfleri ile birlikte med sebepleri (hemze ve sükûn) ile meydana gelirse...

كَأَنَّ بِلَّ رَانَ

İdğâm-ı Bilâ Ğunne

يَرْضَاهُ لَكُمْ

İhtilâs

Örnek ve tanımlara göre aşağıdakilerden hangisi/hangileri yanlıştır?

- A. Yalnızca 3
- B. Yalnızca 4
- ✓ C. Yalnızca 5
- D. 4 ve 5
- E. 2 ve 3

Yukarıdaki örnekte hangi tecvid kuralları vardır?

- A. Medd-i munfasıl ve medd-i tabîî
- B. Medd-i lîn ve medd-i tabîî
- C. Medd-i muttasıl ve medd-i tabîî
- ✓ D. Medd-i lâzım ve medd-i tabîî
- E. Medd-i ârız ve medd-i lîn

تَأْمُرُ وَبِئِ
1
2

Vakf ya nefesin yetmemesi ve öksürük gibi zorunlu bir durumda ya da lafız ve mânanın tamamlandığı yerlerde yapılır. Bunlardan birincisine “el-vakfü’l-ıztırârî”, ikincisine “el-vakfü’l-ihdiyârî” denilmiştir. Bu ikisi dışında bir kelimedede muhtelif kıraat vecihlerini cemetmek üzere yapılan vakfa da “el-vakfü’l-intizârî” adı verilmiştir. Cebrâil’in vahiy esnasında yaptığı rivayet edilen vakflara “vakf-ı Cibrîl”, Hz. Peygamber’in vakflarına “vakf-ı nebî”, birbirinin muadili olan, birbirinin anlamını tamamlayan yerlerde yapılan vakflara “vakf-ı izdivâc”, ifade edilen mânanın doğru anlaşılmasını sağlamak birinci zamirin Hz. Peygamber’e, ikinci zamirin Allah’a ait olduğunu göstermek) için yapılan vakfa “vakf-ı beyân” denilmiştir.

Öğrenciyi bilgilendirmek ve imtihan etmek için yapılan vakfa ne denilmiştir?

- A. el-vakfü’l-ihtibârî
- B. Vakf-ı beyân
- C. el-vakfü’l-ihdiyârî
- D. Vakfü’l-ıztırârî
- E. Vakf-ı nebî

وَأَوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

Bakara sûresindeki (2/5) âyetinin sonunda hangi vakf mevcuttur?

- ✓ A. Vakf-ı tâm
- B. Vakf-ı kâfi
- C. Vakf-ı hasen
- D. Vakf-ı kabîh
- E. Vakf-ı Ceyyid

عَوَجًا اِقِيمًا

Kehf sûresinin 1. âyetinin son kelimesiyle 2. âyetinin ilk kelimesi arasında vakfetmenin evlâ, durma yapmanın câiz olduğu belirtilmiştir. İki âyet vasledilip okunduğunda kelimesindeki tenvin elife çevrilir ve nefes almadan elif üzerinde kısa bir süre durularak diğer kelimeye geçilmesine ne denir?

- A. Vasıl
- B. Vakf
- C. Sekte
- D. Zamir
- E. Lafzatullah

أَلدُّنْيَا - قِنُونٌ - صِنُونٌ - بُنْيَانٌ

Yukarıda hangi tecvid kuralı vardır?

- A. İklab
- B. İzhâr
- C. İzhâr-ı Mim-i sakin
- D. İzhâr-ı Kameriyye
- ✓ E. İzhâr-ı Kelime-i Vâhide

بِاللّٰهِ	لِلّٰهِ	فِي اللّٰهِ	مَرَضَاتِ اللّٰهِ
فِيَاذِنِ اللّٰهِ	سَبِيْلِ اللّٰهِ	لَهُ اتَّقِ اللّٰهَ	آيَاتِ اللّٰهِ

Daire içinde bulunan lafzatullah nasıl okunur?

- A. İnce
- B. Kalın
- C. İncen kalına doğru
- D. Kalından inceye doğru
- E. Kalından inceye doğru kaydırarak

أَنَّ اللّٰهَ وَاسْأَلُوا اللّٰهَ عِنْدَ اللّٰهِ وَاللّٰهِ

وَإِلَى اللّٰهِ حُدُودُ اللّٰهِ يُرِيدُ اللّٰهُ أَنْزَلَ اللّٰهُ

MEAL BİLGİSİ MİNİ SORU ÇÖZÜMÜ

Diyanet-SenTV

01.

- I. Ra'd: Ayrıntılarıyla açıklandı, açıklanan.
- II. Fussilet: Gök gürlemesi, gök gürültüsü.
- III. Zuhruf: Şiddetle çekip alanlar.
- IV. Mücadile: Hâlini anlatıp hakkını savunan kadın.
- V. Nâziât: Altın ve mücevher.

Yukarıdaki surelerin anlamları içinde hangisi doğru eşleştirilmiştir?

- ✓ A. Yalnızca V
- B. III ve IV
- C. II ve I
- D. II ve III
- E. IV ve II

02. Kur'an'da yer alan bazı kelimeler çok sayıda anlam taşıdığı için bunlara vücûh denilmiş, pek çok farklı kelime de bir tek anlama geldiğinden nezâir adıyla anılmıştır. Meselâ "hüdâ" kelimesi Kur'an'da on yedi ayrı anlamda kullanılmışken "cehennem, nâr, sakar, hutame, cahîm" gibi kelimeler âhirette günahkârların ceza çekeceği yere verilen isimler olarak "cehennem" anlamında kullanılmıştır.

Buradan yola çıkarak aşağıdakilerden hangisi nezâir bir kelimedir?

- A) Salât
- B) Emr
- C) Din
- D) Kur'an
- E) Tâğût

03. Yorumlamacılık ilkin Hristiyan teolojisi alanındaki yorum tartişmalarından ortaya çıkan bir anlam ve metodoloji bilgisi. Daha sonra terim teolojik sahanın dışına çıkmış ve daha genel anlamda yorum araştırmalarıyla ilgili felsefi bir disiplin haline gelmiştir. Antik Yunan tanrısı, yer (insanlar) ile gök (tanrılar) arasında bağ kurucu ve yeryüzünde yukarının (tanrısal olanın) yorumcusu olarak kabul görmekte idi.

Bu sözcük hangi isim altında bir metnin irek (ezoterik) anlamının bulunması, bir metnin asıl maksadının anlaşılması anlamlarında kullanılmaktadır ve yorum ilmi olarak kabul edilir?

- A. Semantik
- B. Simoyotik
- C. Aksamu'ı-Kur'an
- D. Tekraru'ı-Kur'an
- E. Hermenötik

03. «Bunun üzerine rabbi ona hüsnükabul gösterdi ve onu güzel bir şekilde yetiştirdi. Zekeriyyâ'yı da onun bakımı ile görevlendirdi. Zekeriyyâ onun bulunduğu yere, mâbeddeki odaya her girdiğinde yanında (yeni) bir rızık bulur ve “Ey Meryem! Bu sana nereden?” diye sorar, o da “Allah tarafından” cevabını verirdi. Kuşkusuz Allah dilediğine sayısız rızık verir.»

Âl-i İmran suresi 37. ayette Meryem'e ilişkin sözler hangi lazıfta söylenmiş bir söz olabilir?

- A. Mecaz
- ✓ B. Kinâye
- C. Muhkem
- D. Mübeyyen
- E. Mufassal

04. Tâ-Hâ suresinin 102. ayetinde geçen « O gün sûra üfürülür ve günahkârları o gün gözleri göğermiş olarak toplarız.» altı çizil kelimedede gök gözlüler düşman anlamında Bizanslardan söz eden bir kelime olduğunu Kur'an'ı anlamada hangi yöntemle anlayabiliriz?

- A. Hermenötik
- ✓ B. Semiyotik
- C. Semantik
- D. Mesel
- E. İ'caz

05. Bir hadise göre yapılan tasnifte sûreler tivâl (tuvel), miûn, mesânî ve mufassal diye anılır (*Müşned*, IV, 107). Yaygın telakkiye göre Kur'an'ın Fâtiha dışındaki ilk yedi sûresine es-seb'u't-tivâl denilmiştir. Ancak bu grubun Yûnus, hatta Kehf sûresiyle sona erdiğini kabul edenler de vardır.

Mufassal sureler için aşağıdaki hangi seçenek doğrudur?

- A) Uzun sureler
- B) Kısa sureler
- C) Detaylı geniş sureler
- D) Yüz ayetten aşağı olan sureler
- E) Yüz ayetten fazla olan sureler

06. Kur'ân-ı Kerîm'in kırk beşinci sûresidir. Sûre birbiriyle bağlantılı olan üç ana bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölüm, söz konusu inkârcılara maddî ve mânevî etkisi büyük bir azabın uygulanacağını bildiren âyetle son bulur. İkinci bölümde (âyet 12-21) ilâhî vahyin doğruluğunu ispat eden aklî ve naklî deliller sıralanır. Üçüncü bölüm (âyet 22-37), âhirete ve hesap gününe inanmayanların düşünce tarzına ve zihniyetlerine yer verir, bu zihniyetin ne kadar temelsiz ve tutarsız olduğunu açıklar.

Yukarıda anlatılan sure aşağıdakilerden hangisidir?

- ✓ A. Câsiye
- B. Kiyame
- C. Mü'minun
- D. Nasr
- E. İnsan

BAŞARILAR DİLERİZ.

Tasarım ve Sunum:
Hüseyin Kazan

Diyanet-SenTV